

Huvudman

Halmstads kommun
direkt@halmstad.se

Ärendet

Tillsyn av grundskolan Klaraskolan i Halmstads kommun.

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Halmstads kommun att senast den **2023-04-26** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande studiehandledning på modersmålet samt åtgärder mot kränkande behandling. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Halmstads kommun inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Halmstad kommun ska vidta följande åtgärder

Studiehandledning på modersmålet

1. Se till att de elever som har behov av studiehandledning på modersmålet ges sådant stöd och att elevernas behov styr i vilken omfattning studiehandledning ges. (5 kap. 4 § skolförordningen (2011:185))

Åtgärder mot kränkande behandling

2. Se till att alla som arbetar i skolan motverkar kränkande behandling av elever genom att agera då en elev utsätts för kränkande behandling samt anmäler detta till rektorn. (6 kap. 10 § skollagen och förordning (SKOLFS 2010:37) om

läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2022 (Lgr 22), 2.1
Normer och värden)

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i de delar det avser extra anpassningar och särskilt stöd, trygghet och studiero samt mottagande och undervisning av nyanlända.

Om ärendet

Skolinspektionen har utifrån myndighetens risk- och väsentlighetsanalys hösten 2022 inlett en tillsyn av Klaraskolan i Halmstads kommun.

I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten vid Klaraskolan följer gällande bestämmelser om extra anpassningar och särskilt stöd, studiehandledning på modersmålet, trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling samt mottagande och undervisning av nyanlända.

Tillsynen har genomförts genom intervjuer med elever, lärare och personal i elevhälsan och rektorn den 27 och 28 september 2022. Som en del av tillsynen har även dokumentation granskats, bl.a. åtgärdsprogram, individuella studieplaner, prioriterade timplaner, skolan ordningsregler samt skolans plan mot diskriminering och kränkande behandling. Huvudmannen har yttrat sig över allt material av betydelse för beslutet den 25 oktober 2022.

Motivering av beslutet

Skolinspektionen redogör först för de omständigheter som framkommit i tillsynsutredningen och som ligger till grund för myndighetens bedömning, därefter anges de bestämmelser som tillämpas och slutligen redovisar Skolinspektionen sin bedömning i det här fallet.

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Föreläggande

Studiehandledning på modersmålet

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

I informationsinhämtningen inkommen den 7 september 2022 redovisar rektorn att 16 elever har bedömts vara i behov av studiehandledning på modersmålet de senaste sex månaderna.

I samtliga elevintervjuer uppger elever att det inte finns någon som erbjuds studiehandledning på modersmålet. En elev uppger att de i de naturorienterade

ämnen (NO) har möjlighet att få hjälp på modersmålet genom att man kan byta språk till arabiska i det digitala läromedlet, men att det inte finns någon lärare som hjälper dem på modersmålet. En annan elev uppger att hen har en klasskamrat som inte förstår svenska så bra och att klasskamraten går i förberedelseklass. Vidare uppger eleven att klasskamraten fick hjälp i förberedelseklass för att klara svenskan, men att klasskamraten inte har någon som hjälper hen på lektionerna nu.

Flera lärare uppger i intervju att de har många elever som behöver hjälp med svenska språket och att de har elever som riskerar att inte nå målen på grund av att eleverna inte får studiehandledning på modersmål. Flera lärare uppger att huvudmannen har en fyraårsgräns för studiehandledning på modersmålet och att det innebär att elever som inte längre räknas som nyanlända inte erbjuds studiehandledning på modersmålet. Lärarna uppger att det även finns elever i förberedelseklass som behöver hjälp på modersmålet. I lärarintervjuerna uppger två lärare att om en elev haft studiehandledning på modersmålet på tidigare skola kan studiehandledningen förlängas genom att det signaleras till kommunens centrala elevhälsa.

I intervju med elevhälsan uppger flera representanter för elevhälsan att det finns elever som är i behov av studiehandledning på modersmålet för att nå målen, som inte får det. En representant för elevhälsan uppger att språkkunskaperna är en av de stora svårigheterna som skolan har. Flera representanter för elevhälsan uppger att huvudmannens riktlinjer är att elever som har varit längre än fyra år i landet inte har rätt till studiehandledning på modersmålet. En representant för elevhälsan uppger att det kan finnas elever som kan behöva det stödet och att skolan inte kan förneka dem det och en annan uppger att elever som behöver studiehandledning på modersmålet bör få det.

Rektorn uppger att det kan finnas enstaka elever som är i behov av studiehandledning på modersmålet, som inte får det. Vidare uppger rektorn att huvudmannens riktlinjer är att huvudmannen inte tillgodoser studiehandledning på modersmålet centralt om en elev inte räknas som nyanländ. På fråga om det finns elever på skolan som riskerar att inte nå målen på grund av bristande språkkunskaper uppger rektorn att sådana elever alldeles säkert finns. Vidare uppger rektorn att lösningen kan finnas i andra insatser än studiehandledning på modersmålet.

Huvudmannen uppger vid kommunikering av protokoll att huvudmannen stödjer skolor med del av studiehandledningen för nyanlända elever och att det eventuellt är det som kan ha tolkats som en 4-årsregel av skolan.

Rättslig reglering

Av 5 kap. 4 § skolförordningen framgår att en elev ska få studiehandledning på sitt modersmål, om eleven behöver det.

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i arbetet med studiehandledning på modersmålet på Klaraskolan i Halmstad. Skolinspektionens utredning visar att det finns elever som bedöms vara i behov av studiehandledning på modersmålet för att nå målen som inte får sådant stöd. Skolinspektionen vill i detta sammanhang upplysa om att rätten till studiehandledning på modersmålet inte är avhängigt av hur lång tid en elev

har varit i Sverige och om eleven är nyanländ, utan enbart av om eleven har behov av studiehandledning på modersmålet.

Åtgärder mot kränkande behandling

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

I intervjuer uppger flera elever att lärare inte agerar och inte heller anmäler när elever säger fula saker eller kränker andra. Flera elever uppger att inget händer och att de flesta vuxna inte bryr sig och en elev uppger som exempel att ingen åtgärd vidtogs av lärare när eleven blev kallad n-ordet. Vidare uppger flera elever att det förekommer grovt språkbruk och kränkningar varje dag, men att det sker utan åtgärder och att det finns många unga lärare som accepterar det och inte säger ifrån. En elev uppger att elevrådet har pratat med rektorn och biträdande rektorn och att elevrådet kommit med konkreta lösningar, men att ingenting händer.

I intervjuer uppger flera lärare att situationen på skolan, när det gäller grovt språk är långt ifrån bra. En lärare uppger att hen ser mellan fingrarna när det gäller språket och en annan lärare uppger att hen skulle behöva jobba heltid med att göra anmälningar om kränkande behandling för språkbruk. På fråga om det är så att lärarna inte hinner anmäla allt som de hör instämmer flera lärare och en lärare uppger att många lärare är stressade och går förbi när det sker incidenter. En lärare uppger att lärarna är avtrubbade och att lärarna i början reagerade, men att de nu inte hör kränkningarna. En lärare uppger att det är svårt att veta vad som är en kränkning. Läraren uppger vidare att saker som läraren hört och tolkat som en kränkning varit på skoj samt att det finns elever som tar stryppgrepp på skoj. En annan lärare uppger att hen samma dag som Skolinspektionens besök hörde en elev kalla en annan elev för "horunge" och att hen sade till eleverna att inte prata så med varandra.

I intervju med elevhälsan uppger flera representanter för elevhälsan att de delar elevernas bild av att det är ett hårt språkbruk som innefattar kränkningar och att vuxna inte agerar. Flera representanter för elevhälsan uppger att språkbruket inte anmäls utan istället har normaliserats.

Rektorn uppger i intervju att det finns ett hårt språkbruk, men att det inte tilläts på skolan. Rektorn uppger att det har tagits upp på personalmöten och att personalen ska jobba med detta. Vidare uppger rektorn att hen har anställt en personal som ska arbeta med machokultur på skolan för att få bort det beteendet. Rektorn uppger också att lärare inte anmäler varje ord som de hör utan väljer utifrån kontext och anmäler vid misstanke om kränkningar.

Rättslig reglering

Av 6 kap. 10 § skollagen framgår att en lärare eller annan personal som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till rektorn. En rektor som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna

kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Av läroplanen för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (Lgr22), 2.1 Normer och värden, framgår att alla som arbetar i skolan ska aktivt motverka diskriminering och kränkande behandling av individer eller grupper. Vidare framgår att lärare ska uppmärksamma och i samråd med övrig skolpersonal vidta nödvändiga åtgärder för att förebygga och motverka alla former av diskriminering och kränkande behandling.

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i arbetet med att motverka kränkande behandling på Klaraskolan. Skolinspektionens utredning visar att personal inte alltid agerar och inte heller anmäler till rektorn då en elev kan ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Halmstads kommun verksamhet vid Klaraskolan uppfyller inte författningarnas krav vad gäller studiehandledning på modersmålet samt åtgärder mot kränkande behandling. Det finns därför skäl att förelägga Halmstads kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Områden utan konstaterade brister

Extra anpassningar och särskilt stöd

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av granskad dokumentation framgår att skolan följer huvudmannens generella riktlinjer för arbetet med extra anpassningar, anmälan om behov av särskilt stöd, särskilt stöd och åtgärdsprogram. Vidare framgår av granskad dokumentation att skolan följer en lathund för arbetet med extra anpassningar, särskilt stöd och åtgärdsprogram som bland annat innehåller steg för arbetet med extra anpassningar, instruktioner för när elevhälsan ska informeras samt vad som ska göras när extra anpassningar anses otillräckliga.

Av granskade åtgärdsprogram framgår att vårdnadshavare har varit delaktiga i utredningen och informerats om innehållet, beslutet samt möjligheten till överklagande. Vidare framgår i granskade åtgärdsprogram behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses, datum för uppföljning, datum för utvärdering samt vem som är ansvarig.

Av intervjuer med personal framgår att lärare har förutsättningar att tillgodose elevers behov av extra anpassningar, men att det kan upplevas som svårt i fall där läraren ensam undervisar en stor grupp. Vidare framgår att det finns flera möjliga

tillvägagångssätt för lärare att göra en anmälan till rektorn när en elev, trots extra anpassningar, befaras inte nå kunskapskraven, men att det inte är tydligt för lärare när och hur det ska göras. Det framgår även av intervjuer att det startas en utredning av elevens behov av särskilt stöd för varje anmälan och att det finns möjlighet att genomföra en sådan utredning i samråd med elevhälsan.

Rektorn uppger i intervju att extra anpassningar utarbetas och följs upp, men att kan variera om extra anpassningar ges till fullt ut i klassrummen på grund av att utmaningarna är så stora. Rektorn uppger vidare att det finns en möjlighet för lärarna att få stöd av elevhälsan i arbetet med extra anpassningar. På fråga hur anmälan om utredning av behov av särskilt stöd går till uppger rektorn att rutinen är att personalen ska anmäla via ett dokument, men att de även kan vända sig direkt till elevhälsan, biträdande rektor eller rektorn. Rektorn uppger vidare att det bland nyanställda kan finnas en osäkerhet om hur arbetsgången är, men att det tas upp på möten regelbundet.

Rättslig reglering

Av 3 kap. 5 § skollagen framgår att om det inom ramen för undervisningen, resultatet på ett nationellt prov eller uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, ska eleven skyndsamt ges stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen.

Av 3 kap. 7 § skollagen framgår att om det inom ramen för undervisningen, resultatet på ett nationellt prov eller uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås eller de kravnivåer som gäller, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Av 3 kap. 7 § skollagen framgår även att samråd ska ske med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövt samt att om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd. Stödet ska ges med utgångspunkt i elevens utbildning i dess helhet, om det inte är uppenbart obehövt.

Av 3 kap. 9 § skollagen framgår att ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoseas framgå. Av programmet ska det också framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när ett åtgärdsprogram utarbetas. Åtgärdsprogrammet beslutas av rektorn. Om en utredning enligt 7 § visar att eleven inte behöver särskilt stöd, ska rektorn i stället besluta att ett åtgärdsprogram inte ska utarbetas.

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte att Halmstads kommun brutit mot bestämmelserna när det gäller extra anpassningar och särskilt stöd. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Trygghet och studiero

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av granskad dokumentation framgår att skolan har ordningsregler och att dessa är framtagna i samråd med elevråd och lärare samt att de har beslutats vid elevrådet 2022. Vidare framgår att en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever upprättats samt att eleverna vid skolan medverkat i att upprätta och följa upp skolans plan mot kränkande behandling. Det framgår även av granskad dokumentation att skolan har rutiner för åtgärder som ska vidtas om en elev upplever att den är utsatt för kränkande behandling.

Även om såväl elever som lärare och representanter för elevhälsan uppger att det är stökigt och oroligt på många lektioner uppger de även att skolan har rutiner och ett pågående arbete för att förbättra situationen. Det framgår av intervjuer med skolans personal att om en elev upprepade gånger bryter mot ordningsreglerna ska kontakt upprättas med elevhälsan och mentorn skicka vidare ärendet till rektorn. Rektorn uppger att hen har vid incidenter om hot och våld utrett saken genom samtal och att utredningarna resulterat i beslut om åtgärder eller utredning om särskilt stöd. Vidare framgår av intervjuer med personal att skolan gör anmälan till socialnämnden om rektorn eller personalen får kännedom om eller misstänker att ett barn far illa.

Rättslig reglering

Av 5 kap. 5 § skollagen framgår att ordningsregler ska finnas för varje skolenhet. Ordningsreglerna och hur de följs ska regelbundet följas upp. Orsakerna till uppföljningens resultat ska analyseras. Ordningsreglerna ska utarbetas, följas upp och, vid behov, omarbetas under medverkan av eleverna. Rektorn beslutar om ordningsregler.

Av 5 kap. 9 § skollagen framgår att om en elev i grundskolan vid upprepade tillfällen stört ordningen eller uppträtt olämpligt eller om eleven gjort sig skyldig till en allvarligare förseelse, ska rektorn se till att saken utreds. Samråd ska ske med elevens vårdnadshavare. Om förutsättningarna för en utredning om särskilt stöd enligt 3 kap. 7 § är uppfyllda ska även en sådan utredning inledas. Av 5 kap. 10 § skollagen framgår att med utgångspunkt i vad som har framkommit vid en utredning enligt 9 § ska rektorn se till att åtgärder genomförs för att få eleven att ändra sitt beteende.

Av 5 kap. 6 § skollagen framgår att personaler får vidta de omedelbara och tillfälliga åtgärder som är befogade för att tillförsäkra eleverna trygghet och studiero. Detta innefattar en befogenhet att ingripa fysiskt för att avvärja våld, kränkningar eller andra ordningsstörningar. En sådan åtgärd får vidtas endast om den står i rimlig proportion till sitt syfte och övriga omständigheter. Vidare framgår att enligt de förutsättningar som anges i 7-23 §§ får det beslutas om utvisning ur undervisningslokalen, kvarsittning,

tillfällig omplacering, tillfällig placering utanför den egna skolenheten, avstängning och omhändertagande av föremål. Även sådana åtgärder får vidtas endast om de står i rimlig proportion till sitt syfte och övriga omständigheter.

Av 29 kap. 13 § skollagen framgår att bestämmelser om skyldighet att anmäla till socialnämnden att ett barn kan behöva nämndens skydd finns i 14 kap. 1 § socialtjänstlagen.

Av läroplan för grundskolan samt för förskoleklassen och fritidshemmet (Lgr22), 2.1 Normer och värden, framgår att lärare tillsammans med eleverna ska utveckla regler för arbetet och samvaron i den egna gruppen.

Skolinspektionens bedömning

Även om det av ovan redovisade omständigheter framkommer att det inte alltid är studiero på alla lektioner, visar utredningen att skolan har rutiner och ett pågående arbete för att förbättra situationen. Vidare framkommer att skolan har ordningsregler och att upprepade ordningsstörande beteenden hanteras i enlighet med författningarnas krav. Mot bakgrund härav framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Mottagande och undervisning av nyanlända elever

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av intervjuer med elever och skolans personal framgår att det görs en bedömning av nyanlända elevers kunskaper i enlighet med lagstadgade tidsfrister. Vidare framgår av intervju med såväl lärare som representanter från elevhälsan att bedömningen beaktas vid planeringen av elevens undervisning och att rektorn är den som tar slutgiltigt beslut om placering i årskurs och undervisningsgrupp för nyanlända elever. Av intervjuer och dokumentstudier framgår även att rektorn har fattat beslut om prioriterad timplan i några fall.

Skolinspektionen har vid tillsynsbesöket granskat befintliga individuella studieplaner för nyanlända elever på Klaraskolan. Skolinspektionen uppmärksammar att det finns 8 upprättade individuella studieplaner för nyanlända elever som tagits emot på högstadiet. Rektorn uppger att det finns 25 nyanlända elever på skolan, varav 11 har tagits emot under högstadiet.

I inkommen komplettering 16 november 2022 uppger rektorn att skolan tagit emot nyanlända elever under höstterminen och att det påverkat tidsåtgången för arbetet med individuella studieplaner. Rektorn uppger vidare att samtliga individuella studieplaner för samtliga nyanlända elever som tagits emot i högstadiet har reviderats och är klara eller blir klara senast vecka 46.

Rättslig reglering

Av 3 kap. 12 c-§ skollagen framgår att en nyanländ elevs kunskaper ska bedömas om en sådan bedömning inte är uppenbart onödig. Av 3 kap. 12 d § skollagen framgår att en

bedömning enligt 12 c § ska göras skyndsamt och i sådan tid att ett beslut om placering i årskurs och undervisningsgrupp kan fattas enligt 12 e §. Vidare framgår att resultatet av en sådan bedömning ska beaktas vid upprättande av individuell studieplan, bedömning av behov av studiehandledning på modersmålet samt vid övrig planering av undervisningen och fördelning av undervisningstiden. Av 3 kap. 12 e § framgår att en nyanländ elev ska placeras i den årskurs som är lämplig med hänsyn till elevens ålder, förkunskaper och personliga förhållanden i övrigt. Rektorn ska besluta om en nyanländ elevs placering i årskurs så snart som möjligt och senast inom två månader från det att eleven har tagits emot inom skolväsendet.

Av 3 kap. 12 g § skollagen framgår att det för en nyanländ elev som har tagits emot inom skolväsendet i högstadiet i grundskolan och vars kunskaper bedömts enligt 12 c §, ska en individuell studieplan upprättas senast inom två månader från mottagandet. Studieplanen ska vara långsiktig och beskriva hur eleven ska uppnå behörighet till gymnasieskolans nationella program utifrån elevens mål. Den ska innehålla uppgifter om utbildningens huvudsakliga innehåll och planerade stödåtgärder och revideras löpande utifrån de bedömningar som görs av elevens ämneskunskaper.

Av 9 kap. 4 a § skolförordningen framgår att en nyanländ elev får ges mer undervisning i svenska eller svenska som andraspråk än övriga elever i samma årskurs hos huvudmannen genom en omfördelning av den undervisningstid huvudmannen beslutat enligt 4 § (prioriterad timplan). Ett beslut om prioriterad timplan får fattas om det behövs för att eleven så snart som möjligt ska kunna tillgodogöra sig undervisningen i den undervisningsgrupp som eleven normalt hör till. En elev får omfattas av prioriterad timplan under högst ett år och eleven får inte under denna tid ges mindre undervisning totalt än andra elever i samma årskurs hos huvudmannen. Rektorn beslutar om prioriterad timplan.

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas även i denna del.

X Viveka Berglund

Beslutsfattare
Signerat av: Viveka Berglund

X Douglas Rinaldo

Föredragande
Signerat av: Douglas Rinaldo

I ärendets slutliga handläggning har även utredare Carolin Levinsson medverkat.